

Den Haag

Retouradres: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag

Ministerie van Asiel en Migratie
Minister M. H. M. Faber

Datum
14 mei 2025

Onderwerp
Reactie gemeente Den Haag Contourennota intrekking Spreidingswet

Uw kenmerk

Ons kenmerk
OCW/10897542

Contactpersoon
Harm Benthem
Dienst
Dienst Onderwijs, Cultuur en Welzijn
Afdeling
Opgaveteam Nieuwkomers
Telefoonnummer
14070
E-mailadres
nieuwkomers@denhaag.nl

Geachte mevrouw Faber,

Graag wil ik ambtelijk namens de gemeente Den Haag reageren op de Contourennota intrekking Spreidingswet, zoals deze ter consultatie is aangeboden. We zien als gemeente Den Haag grote bezwaren bij een verdere ontwikkeling aan de hand van deze contouren.

Goed instrument benutten in plaats van wegleggen

De Spreidingswet heet formeel 'Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen'. Door deze wet zijn daadwerkelijk meer opvangplekken gerealiseerd én is gewerkt aan een evenwichtigere verdeling van asielzoekers over provincies en gemeenten. De wet werkt dus. Daarnaast ondersteunt de wettelijke verplichting gemeenten bij het – vaak moeizame – maatschappelijke proces om locaties te vinden en voor opvang in te zetten. Zeker daar waar er geen sprake is van landelijke sturing of politiek draagvlak. We verwachten dat het intrekken van de wettelijke verplichting uit de Spreidingswet zal leiden tot minder – nog steeds benodigde – opvangplekken.

Corrigeer foutieve aannames

In de contourennota worden veronderstellingen gedaan waarin wij ons niet herkennen:

- Er wordt gesteld dat het kabinet maatregelen neemt die de instroom van asielzoekers beperken en een effectieve terugkeer intensiveren. Op dit moment is de aard van de maatregelen en het effect op de instroom onbekend, terwijl wel voorgesorteerd wordt op vermindering van de instroom.
- Er wordt uitgegaan van een ruime terugkeer van ontheemde Oekraïners waarna plekken gebruikt kunnen worden voor andere doelgroepen. Echter, slechts 22% van deze ontheemden geeft aan terug te willen bij vrede. Vooralsnog is er geen vrede en geen wederopbouw. Dit gaat binnen een afzienbare tijd geen extra plekken opleveren. Daarbij vindt de opvang van Oekraïners nog steeds plaats op basis van tijdelijke financiering en daarmee ook op veelal

tijdelijke locaties die vervolgens voor een breed scala aan toepassingen ingezet kunnen worden.

- In het geschetste beleid wordt rekening gehouden met stevige doorstroom van statushouders naar huisvesting, maar door het intrekken van de taakstelling statushouders in de Huisvestingswet en de voorkeursbepaling hebben gemeenten geen gereedschap meer in handen om voldoende huisvesting te realiseren. Noodgedwongen blijven zij dus gehuisvest in de AZC's. Hierbij blijft het door het kabinet gewenste 'snelle integreren' achter aangezien het integratietraject nu pas begint te lopen nadat een statushouder gehuisvest is. Voor wat betreft onze opinie over de wenselijkheid en haalbaarheid van doorstroomlocaties verwijzen we u naar onze reactie op de internetconsultatie Wetsvoorstel nieuwe regels inzake huisvesting vergunninghouders waarin we stellen dat: '[...] De aangeboden alternatieven zoals onzelfstandig huisvesten, verblijf bij vrienden en familie, huisvesting via werk of particuliere verhuur zijn op grootschalig niveau niet reëel en hebben grote negatieve gevolgen[...]'.
• Consolidatie van de huidige asielopvangplekken in de Randstad is niet reëel; veel opvangplekken hebben hier een tijdelijk karakter en het ministerie Asiel & Migratie wenst geen dure opvangplekken te financieren. Het aantal plekken zal dus teruglopen.
• In de contourennota wordt wel gesproken over het provinciale 'coördinatie-mechanisme', maar er worden geen middelen benoemd waarmee deze bestuurlijke overleggen in stand gehouden kunnen worden. Daarnaast blijven bestuurlijke afspraken dan nodig om de LRT en PRT maximaal in positie te brengen volgens de contourennota. Zonder middelen en een duidelijke omschreven rol anders dan 'in positie brengen voor' wordt provinciale of regionale samenwerking niet ondersteund, terwijl solidariteit tussen gemeenten voor ons blijvend aandacht nodig heeft in het streven naar een evenwichtige verdeling van opvangplekken over gemeenten binnen een provincie.

Ook wordt in de bijlage gesteld dat een grote groep Syriërs zelf wil terugkeren. Dit zien we niet onderbouwd in de gegevens: 450 Syriërs keerden vrijwillig of gedwongen terug in de eerste drie maanden van dit jaar, 660 mensen met een Syrische nationaliteit kwamen in dezelfde periode het land binnen. (bron: Instroom- en vertrekcijfers | Over DTenV | Dienst Terugkeer en Vertrek)

Zorg voor financiële continuïteit (voor alle gemeenten)

Het kabinet geeft aan in overleg te treden met gemeenten om te kijken welke opvangplekken zich lenen voor langdurige inzet en zal hier een financieringsconstructie tegenoverstellen. We waarderen het 'meedenken', maar voorzien ook de mogelijkheid dat hier willekeur ontstaat waardoor de rechtsgelijkheid in het geding komt.

De financiële ontwikkelingen – zoals het enorm terug (dreigen te) schroeven van normbedragen – zorgen voor terughoudendheid bij het investeren in de zoektocht naar locaties en de inzet op langdurige locaties. De financiële spelregels worden eenzijdig aangepast. We roepen u dan ook op om zorg te dragen voor koersvast beleid, in lijn met het VNG-manifest 'de schaduwzijde van het asielbeleid', geflankeerd met duidelijke financiële regelingen waarop te vertrouwen valt bij het creëren van opvangplekken.

Overigens ondersteunen we dat de mogelijkheid aanwezig blijft dat gemeenten zelf asielopvangvoorzieningen exploiteren. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van de doelgroepflexibele regeling.

Kortom, we zien met lede ogen aan dat de omschreven contouren gaan leiden tot meer maatschappelijke weerstand en minder opvangplekken in een tijd waarin we ook spreken over een opvangcrisis. Dit betekent dat asielzoekers niet volgens de minimale standaarden worden opgevangen én dat er onnodig kosten worden gemaakt voor extreem dure tijdelijke opvangvoorzieningen zoals hotels.

Graag nemen wij onze verantwoordelijkheid voor het creëren van goede opvangplekken in onze stad. Dit kan echter alleen als we hiervoor een goed instrumentarium hebben: stabiele en ondersteunende wetgeving met bijbehorende duurzame financiële kaders.

Met vriendelijke groet,

Harm Benthem
Directeur opgaveteam nieuwkomers